

บทความวิชาการ

การเปลี่ยนวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัย

รุจินันท์ วาธิ์พัฒนารัตน์¹

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน หมายถึง สถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ในการ ให้การศึกษาส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ ชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการ ทางวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปและ วัฒนธรรมของชาติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ มหาวิทยาลัย สถาบันและวิทยาลัย (พระราชบัญญัติ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน : 2546)

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแต่ละ ประเภทมีภารกิจและลักษณะที่แตกต่างกัน กล่าวคือ มหาวิทยาลัยมีลักษณะที่สำคัญคือ ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ ชั้นสูงหลายสาขาวิชาหรือหลายกลุ่มสาขาวิชา ให้การศึกษาเพื่อให้ประกาศนียบัตร อ นุ ป ริ ญ ญา ป ริ ญ ญา ทุก ชั้น และ ประกาศนียบัตรบัณฑิตแก่ผู้จบการศึกษา มหาวิทยาลัยมีภารกิจหลักคือการสอน การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทาง วิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปะและ วัฒนธรรมของชาติ (กฎกระทรวงกำหนด ลักษณะของมหาวิทยาลัย : 2549) ซึ่งเป็น ภารกิจหลักของสถานศึกษา

สถาบันมีลักษณะที่สำคัญคือ ให้ การศึกษาและส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ ชั้นสูงเหมือนมหาวิทยาลัยแต่เน้นการสอนใน สาขาวิชาใดหรือกลุ่มสาขาวิชาใดโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีลักษณะที่เหมือนกับ มหาวิทยาลัยในเรื่องของการให้การศึกษาเพื่อ ประกาศนียบัตรและมีภารกิจหลักที่เหมือนกัน กับมหาวิทยาลัย (กฎกระทรวงกำหนด ลักษณะของมหาวิทยาลัย : 2549) ส่วน วิทยาลัยมีลักษณะที่เหมือนกับมหาวิทยาลัย และสถาบัน แต่มีลักษณะเด่นคือให้ การศึกษาและส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ ชั้นสูงในบางสาขาวิชา (กฎกระทรวงกำหนด ลักษณะของมหาวิทยาลัย : 2549)

สิ่งที่มีความแตกต่างระหว่าง มหาวิทยาลัยกับสถาบันและวิทยาลัยที่ชัดเจน ที่สุดคือเรื่องที่ดินสำหรับการจัดตั้ง สถาบัน หรือวิทยาลัยต้องมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 10 ไร่จึง จะจัดตั้งสถาบันหรือวิทยาลัยได้ ส่วน มหาวิทยาลัยต้องมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 100 ไร่ จึงจะสามารถจัดตั้งมหาวิทยาลัยได้ (กฎกระทรวงกำหนดลักษณะและเนื้อที่ที่ดิน ที่จะใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน : 2549) แต่ที่เหมือนกันคือที่ดินสำหรับจัดตั้ง

¹ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัย สถาบันหรือวิทยาลัยที่ต้องการจะจัดตั้งเป็นสถานศึกษาต้องเป็นที่ดินที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน หากที่ดินไม่ได้มีพื้นที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน ต้องมีการเชื่อมโยงติดต่อกันในลักษณะที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาและสามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษาได้โดยสะดวก (กฎกระทรวงกำหนดลักษณะและเนื้อที่ที่ดินที่จะใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน : 2549)

เนื่องจากหากมีการจัดการศึกษาระยะหนึ่งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความประสงค์ที่ต้องการจะเปลี่ยนชื่อสถาบันการศึกษาจากวิทยาลัยหรือสถาบันเป็นมหาวิทยาลัย สถาบันอุศมนศึกษานั้นต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ซึ่งการที่สถาบันหรือวิทยาลัยต้องการจะเปลี่ยนชื่อหรือประเภทของสถาบันต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อหรือเปลี่ยนประเภทสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2552 ดังนี้

1. หลักเกณฑ์ของการเปลี่ยนชื่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

โดยหลักทั่วไปเกี่ยวกับการขออนุญาตเปลี่ยนชื่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจากสถาบันหรือวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัย จะกระทำได้ในกรณีที่มีการเปลี่ยนวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนซึ่งได้กำหนดไว้ในข้อกำหนดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

นั้น ในการขออนุญาตเปลี่ยนชื่อต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาสถาบันและผู้รับใบอนุญาตเท่านั้น

1.1 การเปลี่ยนประเภทของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สามารถเปลี่ยนได้ 3 แบบดังนี้

1) เปลี่ยนจากมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันหรือวิทยาลัย

2) เปลี่ยนจากสถาบันเป็นมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย

3) เปลี่ยนจากวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยหรือสถาบัน

การที่สถาบันอุศมนศึกษาที่มีความประสงค์จะเปลี่ยนเป็นประเภทใดจะต้องมีลักษณะสอดคล้องกับประเภทสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดลักษณะของมหาวิทยาลัย สถาบันและวิทยาลัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

1.2 ข้อปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ต้องการจะขอเปลี่ยนประเภท

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จะขอเปลี่ยนประเภท ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่อไปนี้ (กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อหรือเปลี่ยนประเภทของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน : 2552)

1) เปิดดำเนินการมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีการศึกษาและมีผู้สำเร็จการศึกษาอย่างน้อย 1 รุ่น

2) ได้ดำเนินการตามข้อกำหนดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นถูกต้องและครบถ้วนทุกประการแล้ว

3) ที่ดินของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดลักษณะและเนื้อที่ที่ดินที่จะใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เช่น สถาบันหรือวิทยาลัยต้องมีที่ดินที่เป็นผืนเดียวกันไม่น้อยกว่า 10 ไร่ ส่วนมหาวิทยาลัยต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 100 ไร่

4) กรณีที่เป็นการเปลี่ยนแปลงประเภทจากวิทยาลัยเป็นสถาบันหรือมหาวิทยาลัย หรือจากสถาบันเป็นมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นจะต้องมีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับได้ตามหลักวิชาการด้านการวิจัยในสาขาที่เปิดสอนอย่างน้อยสาขาวิชาละ 3 เรื่อง

5) สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ขอเปลี่ยนแปลงประเภทจะต้องได้รับการรับรองวิทยฐานะแล้ว

6) สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ขอเปลี่ยนแปลงประเภท จะต้องได้รับการรับรองตามมาตรฐานคุณภาพกลุ่มสถาบันตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาทั้งในระดับสถาบันอุดมศึกษาและระดับกลุ่มสาขาวิชาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

7) สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ขอเปลี่ยนแปลงประเภทจะต้องมีความพร้อมและมีศักยภาพตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา มาตรฐานการอุดมศึกษา และเกณฑ์

มาตรฐานที่เกี่ยวข้องตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยมีหลักฐานยืนยันว่าสามารถดำเนินการด้านกายภาพด้านวิชาการและด้านการเงินได้

8) สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะต้องกำหนดว่าจะจะเป็นสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาใดตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่กำหนดจะต้องสอดคล้องกับลักษณะของสถาบันอุดมศึกษา

2. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเปลี่ยนชื่อของสถาบันอุดมศึกษา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องการเปลี่ยนต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังนี้ (กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อหรือเปลี่ยนแปลงประเภทของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน : 2552)

2.1 มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

2.2 ไม่พ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธย พระนามของพระราชินีหรือพระบรมวงศานุวงศ์ เว้นแต่จะได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้เป็นชื่อของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น

2.3 ไม่พ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับราชทินนาม เว้นแต่เป็นราชทินนามของตนของผู้บุพการีหรือของผู้สืบสันดานและได้รับ

พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้เป็นชื่อของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น

2.4 ไม่ฟ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับชื่อสกุลหรือชื่ออื่นใดที่ได้รับพระราชทานจากพระมหากษัตริย์

2.5 ไม่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับชื่อของสถาบันอุดมศึกษาอื่นหรือหน่วยงานของรัฐ

2.6 ไม่เป็นชื่อที่อาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดว่าเป็นรัฐบาล หน่วยงานของรัฐของไทยหรือของต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศเป็นเจ้าของหรือผู้ดำเนินการ

2.7 ไม่มีลักษณะเป็นการโฆษณาที่เกินจริง กล่าวคือ กรณีที่สถาบันอุดมศึกษาโฆษณารับนักศึกษาในหนังสือพิมพ์หรือสื่อต่างๆ ที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการกำหนดซึ่งเข้าลักษณะเป็นการโฆษณาเกินจริงหรือโฆษณาอันเป็นเท็จอันอาจเข้าข่ายเป็นการกระทำผิดต่อกฎหมายคือ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะมีความผิดตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 และอาจเข้าข่ายเป็นความผิดทางอาญาในความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343

ส่วนกรณีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐอธิการบดีและเจ้าหน้าที่จะมีความผิดวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2547 ซึ่งจะต้องถูกดำเนินการทางวินัยและสภาสถาบันอุดมศึกษาพิจารณาถอดถอนจากตำแหน่งอธิการบดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง และอาจเข้าข่ายเป็นความผิดอาญาในฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ด้วย

2.8 ไม่ขัดต่อแนวนโยบายแห่งรัฐ เช่น ไม่ขัดต่อแนวนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 78

2.9 ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

3. การยื่นคำขอเปลี่ยนชื่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

กรณีที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความประสงค์จะเปลี่ยนชื่อหรือประเภทกฎหมายกำหนดให้อธิการบดีเป็นผู้ยื่นคำขอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพร้อมกับเอกสารหลักฐานตามแบบ รกอ.07 ซึ่งประกอบด้วย เหตุผลการประกอบการขอเปลี่ยนชื่อ สำเนาใบจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา หนังสือยินยอมจากผู้รับใบอนุญาต สำเนาใบอนุญาตเปลี่ยนชื่อหรือประเภท (ถ้ามี) รายงานการประชุมสภาสถาบันที่มีมติเห็นชอบให้เปลี่ยนชื่อและหากเป็นชื่อพระราชทานต้องมีเอกสารหรือหลักฐาน

ที่ได้รับ พระบรมราชานุญาตแล้ว (กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาต ให้เปลี่ยนชื่อหรือเปลี่ยนประเภทของ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน : 2552)

4. การพิจารณาและตรวจสอบคำขอ

หลังจากสถาบันอุดมศึกษาได้ยื่นคำขอเปลี่ยนชื่อไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะทำการตรวจสอบคำขอ หากปรากฏว่าคำขอไม่สมบูรณ์หรือเอกสารหรือหลักฐานไม่ครบถ้วน คณะกรรมการจะส่งคืนผู้ยื่นคำขอภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ แต่ถ้าคำขอถูกต้องและมีหลักฐานเอกสารครบถ้วน ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาต่อไป (กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อหรือเปลี่ยนประเภทของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน : 2552)

กรณีที่คณะกรรมการพิจารณาแล้ว เห็นว่า การขอเปลี่ยนชื่อไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเปลี่ยนชื่อของสถาบันอุดมศึกษา ให้คณะกรรมการแนะนำให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการปรับปรุงให้เหมาะสม หากผู้ยื่นคำขอไม่ปรับปรุงตามคำแนะนำ ภายใน 45 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือ ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอไม่ประสงค์จะขออนุญาตเปลี่ยนชื่อต่อไป หรือแม้แต่ผู้ยื่นคำขอได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะกรรมการ

แล้วแต่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเปลี่ยนชื่อของสถาบันอุดมศึกษา ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาให้คำแนะนำ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการไม่ อนุญาตให้เปลี่ยนชื่อได้

กรณีที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาแล้ว เห็นว่าการขอเปลี่ยนชื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเปลี่ยนชื่อของสถาบันอุดมศึกษา ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นได้ (กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาต ให้เปลี่ยนชื่อหรือเปลี่ยนประเภทของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน : 2552)

5. ใบอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อสถาบันอุดมศึกษา

ใบอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเหมือนใบอนุญาตให้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาซึ่งประกอบด้วย ตราครุฑ เลขที่ ข้อความซึ่งประกอบด้วย “อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา อนุญาตให้ (ชื่อสถาบัน) ตั้งอยู่ที่ (ที่อยู่ของสถาบัน) เปลี่ยนชื่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็น (ชื่อสถาบันอุดมศึกษาที่เปลี่ยนใหม่) วันมีคำสั่งให้ไว้ ณ วันที่ เดือน พ.ศ. และลายมือชื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ใบอนุญาตดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้เมื่อได้
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

6. ใบอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อหรือเปลี่ยนสถาบัน สูญหายหรือถูกทำลาย

ในกรณีที่ใบอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อ
หรือ ใบอนุญาตให้เปลี่ยนประเภท
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนสูญหายหรือถูก
ทำลายหรือลบล้างในสาระสำคัญ ให้
อธิการบดียื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตให้
เปลี่ยนชื่อหรือใบอนุญาตให้เปลี่ยนตามแบบ
คำขอ รกอ. 11 และ รกอ. 12

คำขอรับใบแทนใบอนุญาตให้
เปลี่ยนชื่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามแบบ
รกอ. 11 ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ชื่อ
สถานที่เขียน วันเดือนปี รายละเอียดเกี่ยวกับ
อธิการบดี ชื่อสถาบัน ที่อยู่ของสถาบัน

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยความประสงค์จะ
ขอรับใบแทนใบอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อ
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจากประเภทสถาบัน
เดิมเป็นประเภทสถาบันใหม่ ส่วนที่ 3 เป็น
ส่วนที่แนบเอกสารหลักฐานประกอบคำขอ
ประกอบด้วยเหตุผลประกอบคำขอ ใบแจ้ง
ความว่าใบอนุญาตสูญหายหรือใบอนุญาต
เปลี่ยนชื่อที่ถูกทำลายหรือลบล้างใน
สาระสำคัญ พร้อมกับลงลายมือชื่อผู้ยื่นคำขอ
ซึ่งหมายถึงอธิการบดีนั่นเอง

ใบแทนใบอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อ
หรือใบอนุญาตให้เปลี่ยนประเภท ต้องใช้
แบบใบอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อหรือใบอนุญาต
ให้เปลี่ยนประเภทที่มีข้อความว่า “ใบแทน”
ด้วยหมึกสีแดงไว้ที่ด้านหน้าตรงมุมบน
ด้านขวาเท่านั้น

เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวงกำหนดลักษณะของมหาวิทยาลัย สถาบันและวิทยาลัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

พ.ศ. 2549 ข้อ 1, 2 และ 3

กฎกระทรวงกำหนดลักษณะและเนื้อที่ที่ดินที่จะใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2549

ข้อ 1

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อ

หรือเปลี่ยนประเภทของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2552 ข้อ 1, 2, 3, 4, 5 และ 8

พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 มาตรา 8,9